

Exordium:

Den yndigste rose er funnet,
blant stiveste torner opprunnet,
krist inn i vår ætt lot seg pode,
blant syndere fagert han grodde.

NoS.41

Med disse ordene av Brorson minnes vi om at inkarnasjonen er tema for høytidsdagen. Vi tar imot og tror at han som er fra evighet, den hellige og rene Gud, at han for vår frelses skyld steg ned fra himmelen, og ved Den Hellige Ånd og av jomfru Maria ble menneske av kjøtt og blod i sønnen Jesus Kristus. Vi feirer jul i ydmykhet og glede, for Gud er på menneskenes side.

La oss reise oss og stemme i vårt høytidsvers:

Høytidsvers: NoS.47: "En frelser er oss født i dag."

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Johannes i det første kapittel.

Prekentekest: Joh 1,1-14

I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.
Han var i begynnelsen hos Gud.

Alt er blitt til ved ham;
uten ham er ikke noe blitt til av alt som er til.
I ham var liv, og livet var menneskenes lys.
Og lyset skinner i mørket, men mørket tok ikke imot det.

En mann stod fram, utsendt av Gud. Johannes var hans navn.
Han kom for å vitne; han skulle vitne om lyset, så alle skulle komme til tro ved ham. Det var ikke han som var lyset, men han skulle vitne om lyset.

Det sanne lys, som lyser for hvert menneske, kom nå til verden.
Han var i verden, og verden er blitt til ved ham,
men verden kjente ham ikke.
Han kom til sitt eget,
men hans egne tok ikke imot ham.

Alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn
– de som tror på hans navn.
De er ikke født av kjøtt og blod,
ikke ved menneskers vilje og ikke ved manns vilje, men av Gud.

Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss,
og vi så hans herlighet,
den herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far,
full av nåde og sannhet.

Slik lyder Herrens ord.

Jul – inkarnasjonens høytid

Jul er en vakker høytid. Vi pynter våre hjem og gjør alt klart til jul med det beste vi har. Til og med butikker og utesteder er pyntet med kjærkomment lys i den mørke årstid, og i Moi sentrum er det julegater, som var det her stallen var. Og våre hjem er klargjort som om det var på nettopp vår inngangsdør vi ventet at Maria og Josef skulle banke på.

Det sies at folk blir snille i jula. Trolig ville det da ha vært flust av steder i Lund å ta inn for dem som måtte ta til takke med en stall i fordums tid. Jeg tror tanken på et nyfødt barn gjør det varmt i mange hjerter. Mange husker tilbake på da mor kom hjem fra barselavdelingen. Den gode stemningen. Varmen en ble møtt med. Forventningen som var pakket inn i en god atmosfære av stolthet, omsorg og framtid. Noe nytt var kommet, en ny tid hadde begynt. Kanskje er det slike følelser og tanker som gjør julen til den vakreste av alle høytider.

I dag stanser vi ikke opp lenge ved krybben og stallen. Vi vet at en og samme historie kan fortelles på forskjellige måter. Var flere til stede, brukes det forskjellige ord. Det samme skjer om ulike forfattere skal skrive om det samme. I Bibelen står juleevangeliet hos Matteus, Lukas og Johannes. Alle har ulike vinklinger. Felles er at alle henviser til skriftene i Det gamle testamentet når de skal fortelle hvem barnet i krybben er.

Johannesevangeliet blir for oss et nødvendig korrektiv til alle i vår tid som reduserer Jesus til riktig nok et stort menneske, en religionsstifter og viktig historisk person, men ikke så mye mer. Religionsstifter var Jesus kun sett fra utsiden. Han ble født inn i den gamle pakt, men førte videre Guds frelseshistorie med sitt folk i den nye pakt. Han var i egen person selve oppfyllelsen av Guds løfter gjennom profetene. Det var om ham de talte, like fra Moses til døperen Johannes. Det gudsordet de forkynte har blitt personifisert i Jesus. Der profetene sa: «Så sier Herren», kom Jesus og sa: «Dere har hørt det er sagt ... men jeg sier dere». I Jesus kom han som bar Guds egen autoritet. Ordet, ble han kalt.

Hans komme ble da også det punktet i verdenshistorien da selv tiden startet på nytt. Så viktig og avgjørende var hans bidrag til å forme vår vestlige kultur gjennom gode verdier og mentalitet. Men langt viktigere var likevel at Jesus la grunnlaget for et nytt testamente, en ny pakt som ikke var basert på at mennesker skulle rettferdiggjøre seg selv gjennom gjerninger, strev og egne prestasjoner – den veien kunne aldri føre fram.

Det nye er basert på det som Gud gjennom Jesus har gjort for deg og meg. Vår rolle i det hele er å ta imot og leve i det vi har mottatt. For, står det skrevet: «Alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn – de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke ved menneskers vilje og ikke ved manns vilje, men av Gud.»

Men Gud lot en rose oppskyte,
et under i slekten frembryte,
som renser og reiser av døde
vår verdens fordervede grøde.

Fødsel er og blir julens store tema. Gud lot sin Sønn føde inn i vår ufullkomne verden. Vi som av natur er spikret til den verden som forgår, født som vi er utenfor paradiset, utenfor samfunnet med Gud, vi får ane håp. Etter hans befaling og løfte, blir vi gjennom dåpens sakrament født inn i hans fullkomne verden, og får et nytt liv i troen som selv døden ikke kan drepe.

Inkarnasjonen er at Gud tok på seg kjøtt «in carne» på latin. Gud ble menneske av kjøtt og blod. Inkarnasjonen gjorde det mulig at vi som er av pur jordisk natur og tilhørende den falne menneskeheten – at vi er født på nytt av Gud til et liv som vi lever i troen på ham som gjorde opp vår sak med Gud.

Det synes kanskje som en selvfølge å si det, men vi trenger gang på gang å minnes om at frelsen hviler ikke på egenskaper ved oss selv, eller hva vi har gjort eller gjør, eller skal gjøre, men utelukkende på hva Gud har gjort for oss.

Inkarnasjonen gjorde at Gud i sin Sønn kom inn i vår verden. Her tar Johannesevangeliet oss inn i de store dybdene i teologien. Vi kan knapt forstå inkarnasjonen, for den er virkelig et mysterium – slike ting som sprenger vår forstand og tanke. Men vi kan ta imot det i tro slik vi gjør med mysteriene. På en liknende måte er det også med nattverdens sakrament. Også det har med inkarnasjonen å gjøre. Også det er større enn hva vi vel kan forstå.

Vi kan knapt forstå at brødet og vinen er bærere av Jesu legeme og blod. Like fullt skjer det og er en frukt av at Gud ble virkelig menneske, og ikke menneske på liksom. Slik også med nattverden. Tar vi Jesus på ordet, handler det ikke om symboler og er ikke kun bilder på en åndelig virkelighet. (CA X).

Det har alltid vært dem som benekter inkarnasjonen. Det var en gang dem som benektet at Jesus var sann Gud. De finnes også i dag. Det har også vært dem som benekter hans menneskelige natur, og det finnes dem som benekter at brødet og vinen er Jesu sanne legeme og blod. Heller ikke dette er av ny dato. Allerede hans første tilhørerskare fant hans tale om sitt legeme og blod så anstøtelig og forargerlig at de forlot Jesus i mengder.

Den gang sa Jesus: «Hvis dere ikke spiser Menneskesønnens legeme og drikker hans blod, har dere ikke livet i dere. Men den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, har evig liv, og jeg skal reise ham opp på den siste dag. ... Mange av disiplene som hørte det, sa da: Dette er harde ord! Hvem kan høre på slikt?» Joh 6,53-54.60.

Juledagens evangelium forkynner et dypt alvor og en stor glede. Jesus vil fellesskap – inderlig fellesskap. Inkarnasjonen gjorde at himmelens Gud kom nær i barnet, i Sønnen. I dag er det som begrensninger i tid og rom er borte.

Jesu offer på Golgata er hos oss nå. Samtidig vet vi at Bibelen taler om en himmelsk hærske som lover og priser den seirende Jesus Kristus. Fra framtida kommer vår Frelser oss nær i nattverdets sakrament, i Jesus har vi fellesskap med denne himmelske menigheten.

Julens budskap synes jeg vitner mer enn noe annet om Guds kjærlighet og om hans lengsel etter fellesskap med oss som er blitt hans barn. Vi har en Frelser som vet hvordan det er å være som oss, en som er prøvet i alt – men uten synd.

I dag er Jesus nær, også der hans brødre og søstre har det vondt og ser på livet som en gåte. Jesus har ikke forlatt den som lider og kjenner seg alene. «Herren er nær hos dem som har et nedbrutt hjerte, og han frelser dem som har en knust ånd», står det i Salme 34.

Jesus er nær også på en siste måte. Siden de første århundrer har den kristne menigheten ventet Jesu gjenkomst. Så har det drøyd lenge. I dag er vi i hvert fall nærmere enn noen gang før. Jeg tror vi skal leve i en nøktern forventning til at vi som lever i dag kan oppleve at dette skjer.

La oss leve i denne glade forventningen. Jesus Kristus er ikke lenger barnet i krybben. Han lever i dag og møter oss i ordet som forkynnes og i vinen og brødet. En dag skal han møte oss ansikt til ansikt og ønske oss velkommen hjem.

Enn så lenge:

Så blomstrer Guds kirke med ære
og yndige frukter kan bære,
for Jesus dens grøde oppliver,
hans kraft gjennom grenene siver.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.